

MAGYARÁG

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Chamberlain hétfőn jelenti be az alsóházban az angol-francia-szovjet paktum megkötését

(London.) Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a közeli huszonnégy órában hivatalos jelentést adnak ki a moszkvai megbeszélésekről. A hivatalos közleményben felsorolják ama államokat, amelyeket illetőleg létrejött a garancia. — Ugyancsak a hivatalos jelentés tartalmazza azokat a pontokat, amelyek további tárgyalások anyagát képezik. A hivatalos jelentés kitér még arra is, hogy milyen katonai bizottságok utaznak Moszkvába a vezérkari megbeszélések megtartása végett. Egyes verziók szerint a francia katonai küldöttség már el is utazott Moszkvába. A jól informált körök tudni vélik, hogy Chamberlain angol miniszterelnök a moszkvai megbeszélések eredményeivel kapcsolatban hétfőn az alsóházban bejelentést tesz.

A párisi jelentések arról számolnak be, hogy Bonnet francia külügyminiszter fogadta Racinszky lengyel nagykövetet és az angol ügyvivőt, akikkel ugyancsak a moszkvai egyezmény ügyében folytatott megbeszéléseket.

Román küldöttség utazott Moszkvába

(Bucuresti.) A tegnapi nap folyamán elindult a fővárosból az az agrármérnöki küldöttség, amely Moszkvába megy, hogy a Szovjet agrárkiállítását megtekintse. A küldöttséget C. Teodorescu és Perpeliuc mérnökök vezetik.

Az Egyesült Államok csak utólag értesítette Angliát a Japánnal kötött szerződés felmondásáról

(Washington.) A nemzetközi sajtóban legutóbb olyan hírek

kerültek forgalomba, hogy Amerika a japán kereskedelmi és hajózási szerződés felmondásáról előzetesen értesítette

Franciaországot és Angliát. — Cordell Hull külügyi államtitkár ezekkel a híresztelésekkel kapcsolatban kijelentette, hogy

Maisky londoni szovjet követ nagy beszéde a békéről

(London.) Az angol-szovjet kulturszövetség cardiffi kongresszus alkalmával Maisky londoni szovjet nagykövet is beszédet tartott a Béke templomában és többek között a következőket mondotta:

— A békének erősnek kell lennie és alapelveit minden külső támadás ellen meg kell védeni. Végtelen nagy örömmel

re szolgál, hogy az utóbbi hónapokban számosan voltak velem azonos véleményen azok közül, akik igazán kívánták a békét. Ezek megértették azt, hogy nem elég csak a béke párthívének lenni, mert meg is kell szervezni a békét. Ha egy erős békefront megszervezése sikerrel jár, méltán vár-

hatunk jobb idöket és biztonságot a nemzetközi kérdésekben.

Miután Maisky kijelentette, hogy a Szovjet minden lehetöt elkövet a nemzetközi béke fenn tartása érdekében, azzal fejezte be beszédét, hogy ez a nemzetközi béke, amire ő gondol, nem a minden áron való béke.

Megszakadtak az angol-japán tárgyalások

Anglia követi az USA példáját és felmondja a Japánnal kötött kereskedelmi szerződést

(London.) Pénteken az esti órákban megérkezett Tokióból t. Craigie angol nagykövet jelentése a tokiói angol-japán tárgyalások megszakításáról. A jelentésből kiderült, hogy Anglia nevében a tokiói nagykövet visszautasította Japánnak ama követelését, hogy a tiencsini bankokban őrzött ezüstöt és a kínai nemzeti kor mény által kibocsátott fizetési eszközöket megállítsák ki a japán hatóságoknak. Craigie követ ig. élyes hangon utalt arra, hogy a tárgyalások alapját képező japán-angol egyezmény szellemében

a tárgyalásokat csupán a tiencsini helyi viszonyokra való tekintettel lehet folytatni, ami viszont az ezüstnek és a kínai fizetési eszközöknek kiszolgáltatását ille-

ti, ez valutáris kérdés, amelyben Anglia nem tárgyalhat Japánnal.

Altalában a jelenleg folyó tárgyalások alkalmával Anglia sokkal erélyesebb magatartást tanusított, mint azelőtt.

Diplomáciai körökben tudni vélik, hogy az angol távolkeleti külpolitikát rendkívül erősen befolyásolta Amerikának ama lépése, amellyel felbontotta a Japánnal kötött hajózási és kereskedelmi szerződést. — Abban az esetben, ha Japán újabb és újabb nehézségeket támaszt és követeléseit fokozza, úgy Anglia hasonlóképpen felmondja a Japánnal 1911-ben kötött kereskedelmi egyezményét s szigorú gazdasági szankciókat alkalmaz.

Az angol diplomácia meg van győződve arról hogy a ja-

pán túlzott követelésekkel szemben a leghatásosabb fegyver a gazdasági megkorlátozások módszere.

(Varsó.) Beck lengyel külügyminiszter pénteken délelött 10 óra 40 perckor repülőgépen Gdyniába érkezett. Gdyniában tartózkodik Chodazcky, danzigi lengyel főbiztos és Burckhardt, a Népszövetség danzigi főbiztosa. — Valószínűnek tartják, hogy Beck személyesen akar tájékozódni a danzigi helyzetről s közli Chodazcky-val, hogy milyen újabb intézkedéseket tegyen a danzigi helyzet fejlődésével kapcsolatban. Danzigban hire jár annak is, hogy Gdyniába érkezik egy jelentős angol személyiség is, hogy Beck lengyel külügyminiszterrel tárgyaljon.

**Mária Királyné
Szin ház**

Szombaton 9 órakor

MEZEI PACSIRTA

operett.

Vasárnap 6 és 9 órakor

MÁGNÁS MISKA

Főszereplők:

T. Pogány Janka

Köszegi Margit, Manyi és Dasu,
Gróza Böske, Borovszky Oszkár,
Stoll Béla, Hegyesi Ferenc, Végh
Józsa, Solthy Miklós, Vermes D.

Jegyek elővételben májtól kezdve
a színház jobboldali pénztáránál.
Állandóan ventilátor működik!
Helyárak 42, 32, 22, 17 és 12 lei.

mit szól maga ahhoz, hogy a
japánok kibékültek az angolok
kal, mire az amerikaiak rug-
ták össze a patkót velük.

— E bion kicsit furcsa dolog
mer' hiszen az amerikaiak
aszonták, hogy űk semlegesek
akarnak maradni még akkor is
ha az elnökük nem akar, oszt
íppég akkor, amikor megtut-
ták, hogy Japán háborúzik, fel-
montták a szerződést és nem
szállítanak több fegyvert. Mer'
gondolom csak most tukták
meg, minthogy a Tokijóba'
most aláírt szerződésből derült
ki, hogy az angolok is beisme-
rik, hogy háboru van Kinában.

— Lehet, hogy az amerikai-
aknak nem tetszett az angol-
japán szerződés.

— A' lehet, hogy megijettek,
hogy Csemlerlénny Japánnak
aggya oda azt az ezermillió
fontot, amit a németek nem
akartak elfogadni tüle, oszt a
citi most lázasan keres egy or-
szágot, améknnek odaadhatná a
pizt, hogy áttérjen a békés t-
melési rendszerre. En a ma-
gam részéről ócsóbban is áttér-
nék, de hát az én életterem
nem kell az angoloknak.

— Hát King-Hall kapitány
leveleihez mit szól?

— Nem tudom, mije ojan
dühös mija Göbbels? Elő-
ször is fellendítette a posta
forgalmát, másodszor meg az-
trja, hogy szeretné ha válaszol-
nának neki. Mán peji, ha ec-
cer válaszolni lehetne neki és
a Gestjapo nem fogná el a le-
veleket, akkor nem is lenne
igaz, amit ír a németországi
rendcerről. Addig igaz, amíg
nem lehet válaszolni. Akkor
meg minek ez a harag?

IPAROS UJSÁG

Követésre méltó példa

**Hogyan oldották meg az aradi iparosok
a gázálarc befizetésének kérdését**

Az aradi Iparos-otthon köz-
leményt tett közzé, amelyben
közli tagjaival, hogy megál-
lapodást létesített az „Antigaz”
bukaresti gázálarcgyárral,
amely szerint a bukaresti gyár
utánvétellel küldi el októberig

a megrendelt gázálarcokat
az iparosoknak,

de a megrendelést máris iga-
zolják, úgy hogy az augusztus
elsején kezdődő ellenőrzés so-
rán az iparosok máris igazol-
hatják: a rendelés megtörtént.

Az aradi példára felhívjuk a
nagyváradi iparoscéhek veze-
tőinek figyelmét. Az iparosok,
akik még nem fizették be a
600 lejes gázálarc-taxát, ma-
guk és alkalmazottaik után, —
szívesen vennének egy ilyen
megoldást.

Felhívás a Textil és Ruházati Céh Iparosaihoz!

A Hivatalos Közlöny 1939.
július 14-iki 160. számában
megjelent 1939. július 11-iki
2802. sz. királyi dekrétum jóvá
hagyta a nagyváradi székhely-
lyel bíró Textil és ruházati Kis
ipari Munkaadók Céhének fel-
állítását.

Miután a céntörvény értel-
mében ez a szerv van hivatva
szakmánk megszervezésére, a
céhez tartozó szakmánk érdekei-
nek képviselőjére, az egyes ipa-
rosok és a különböző hatóság-
gok közötti kapcsolatok fenn-
tartására, szakmánk színvonalának
emelésére érdekében szükséges
teendők elvégzésére, a textil és
ruházati iparágakhoz tartozó
minden iparostársunknak saját
érdekeiben kötelessége céhünk
mozgalmában akár közvetlenül
akár a felállítandó szekciók
kebelében résztvenni.

Valamennyiünk érdeke az
iparosság céhszerű megszerve-
zése, mert a céntörvény min-
den más iparos szervezetet jo-
gi személyiségtől megfoszt és
úgy intézkedik, hogy a hatóság-
gok előtt csak a céhek képví-
selhetik az iparos javaslatokat,
csak a céheknek van meg az
iparos szervezeti jogköre és
csak a céhek jelölhetnek a
mukakamara, a betegsegélyző
különböző bizottságaiba, a köz-
ségi tanácsokba és nemzetgyü-
lésben képviselőket. A céntör-
vény értelmében minden na-
gyobb városban és ipari cen-
trumban céh-szekciók alaki-
tandók. A céhszekció saját szer-
vekkkel rendelkezik a helyi kér-
déseket elintézésére és vezetőit a
szekció tagjai választják. — A
szekció jövedelmének tulnyo-
mó része a helyi szükségletek
fedezésére szolgál és a szekci-
ók részvételével megtartandó
közgyűlés fogja megállapítani
azt a hányadot, amely a tarto-
mány általános szükségletei-
nek fedezésére fordítandó. Ab-
ból a célból, hogy a céhünk
minél nagyobb taglétszámmal
birjon és ennek következtében
minél nagyobb erőt képviseljen
alapszabályaink a havi tagsági
díjat csak 10 leiben a beiratko-
zási díjt pedig csak 20 leiben
állapították meg. A textil és
ruházati céh kebelébe a követ-

kező iparágak tartoznak: sza-
bók, piaci szabók, köpenykészí-
tők, paszományosok, kárpito-
sok, paplankészítők, varrónők,
női szabók, himzőnők, fehérne-
művarrónők, női kalapkészítők,
füző készítő, esernyő készítő
szövők, kötöttáru készítő, kö-
télverők, gyapju készítő, posz-
tószővők, kélmefestők, vegy-
tisztítók, művirág készítő.

Ma, amikor a ruházati ipar
szükségletei haladéktalan orvos-
lást igényelnek, amikor ezek-
nek a szükségleteknek a kiegé-
szítése minden rendelkezésre
álló erő megfeszítését és össze-
fűgását igényli, minden iparos
a saját érdekét szolgálja, ami-
kor egyéni munkájával saját
céhének szervezéséért dolgozik.

Kérünk tehát minden szak-
társunkat, hogy a lehető legrö-
videbb időn belül a szekciók
megalakítása érdekében adan-
dó felvilágosítások végett hoz-
zánk fordulni és ugyanakkor

belépésüket is bejelenteni szí-
veskedjenek. — Címünk: Bobi-
jan Mihai, Oradea Parcul Emi-
nescu No. 26.

Elnök: Bobi Jan Mihai.

Főtájtár: Weisz Pál.

IPAROS-CÉH HIREK

— A Textil és Ruházati Céh
választmánya augusztus hó 2-án
szerda este fél 8 órakor gyü-
lést tart Str. Alexandri 2. 1.
emelet, melyre minden egyes
érdeklő tag feltétlenül megjele-
nését kéri az Elnökség.

— A Bőrfeldolgozó Céh ipa-
ros ügyvezetősége augusztus
1-én, kedden este 8 órakor a
Casa Naționala helyiségében
gyűlést tart, melyre minden
egyes érdeklő tag megjelené-
sét kéri az Elnökség.

Ujabb négy letartóztatás történ a francia kémkedési botrány ügyében

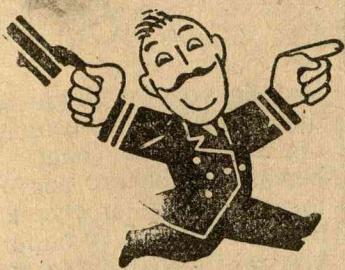
(Páris.) A francia rendőrség
nagy erellyel folytatja a viz-
gálatot a nemrégiben felfede-
zett kémkedési és vesztegetési
botrányban. Az „Oeuvre” ér-
tesülései szerint ujabb négy
egyént tartóztattak le a nyo-
mozás során s az egyik letar-

tóztatott a francia szenátus
tisztségviselője. A Le Populaire
úgy tudja, hogy a letartóztatot-
tak hivatalos titkokat árultak
el, de még nem lehet tudni,
hogy tettüket kémkedésnek le-
het-e minősíteni?

Átszállították a nagyenyedi fegyházba a halálra ítélt rablógyilkost

(Kolozsvár.) Govor Pált, a
hóstatí rablógyilkosság tette-
sét, akinek fellebbezését eluta-
sította a Semmitőszék, átszál-
litották a nagyenyedi fegyházba

Amennyiben öfelsége vissza-
utasítja a kegyelmi kérvényt,
szombaton, vagy vasárnap vég-
rehajtják rajta a halálos ítéle-
tet.

Carmen Sylva-i gyógykurák!

20 napos pausál
füzetekkel

5900 és 7000 Lei

Olcsó pausál kurák a Fekete tenger bármely részére.
Heti társasutazások Carmen Sylva-ra. Felvilágosítások a nyújt a

WAGONS-LITS/COOK Menetjegyiroda

Telefon 22 22. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 2. Telefon 22-22.

Boldog vagyok, hogy magam adhatok példát - mondotta ÖFELSÉGE

(Páris.) A legnagyobb francia folyóiratban, a Gringoire-ban „Kihallgatáson II. Károly román királynál” Raymond Recouly ismert újságíró aláírásával nagyjelentőségű cikk jelent meg. Recouly cikket így vezeti be:

„Bucurestibe érkezésem harmadik napján abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy kihallgatáson jelenhettem meg II. Károly király Öfelségénél. Szava egyszerű és sima. Ritka embertípus. Játékos örömet szerez nekem az a gondolat, hogy a középkori lo-

vag páncélatában képzelhetem el, amint éppen büszkén készül szembeszállni a veszedelmekkel. Első szavaimban a meglepetésemnek és csodálatomnak adok kifejezést, hogy ilyen hosszú idő után egy teljesen megváltozott városban van alkalmam üdvözölni őt.

„Boldog vagyok, hogy magam adhatok példát“

— Sokat dolgoztunk — válaszolja a király. — Dolgozunk és Isten segítségével többet is fogunk dolgozni. Boldog vagyok, hogy én magam adhatok példát. Minden törekvésem arra irányul, hogy népem összes rétegeibe beoltsam az izlést és a munkaszeretetet. Ime, ez fog lalkoztat mindenekelőtt.

— Melyik ideál — kérdezem — vezette őnt, Sire, legeredőbb alkotásaiban, mint amilyen például az országör szerveset, amely a jelek szerint hatalmas fejlődésnek néz elébe?

— A külföldön és különösen Franciaországban csak igen hiányosan vetnek számot ezzel a művel, amelynek lényegét nem is ismerik.

— Tudom, — mondja Öfelsége — az országör-szervezetet a legtöbbször a szomszéd-országok egyik, vagy másik szervezetével hasonlítják össze, pedig ez a szervezet ugyazévalveiben, mint konzekvenciában teljesen különbözik azoktól a szervezetektől. Senkit sem akartunk lemásolni. — Sőt mondhatnám, hogy éppen ennek az ellenkezőjére törekedtünk. Meg vagyok győződve, hogy ami megfelel egyik nép jellegének, az nem alkalmas egy másik számára. Mi főleg népünk erkölcsi értékeinek és tulajdonságainak megerősítését kívántuk elérni, figyelembevételével azt, hogy népünk 90 százalékát a földművesek alkotják. Felelmei az em-

bereket az anyagi elfoglaltságok fölé, létüknek értelmet adni, gyarapítani és gazdagítani életüket, megtanítani őket a mindennapi élet rendjére és törvényeire — ez a mi célunk. A kezdettel kezdtük, tehát a gyermekekkel. Az elemi iskolák tanítói a leghüségesebb segítő társaink. Egész sorozat tervszerű menetelés, munkagyakorlat módot nyújtanak nekünk arra, hogy már a legzsen-

gebb korban kezünkbe vegyük gyermekeink irányítását és hogy tervszerű előkészítésnek vessük őket alá.

A tanárok, akikre önmagukat bízunk, nem mindig értették meg a hivatásukat. De az energia, a jóakarát és a munkakedv hozzásegít bennünket céljaink megvalósításához.

Az újságíró ezután az új román kormányzati rendszer kérdését vetette fel Öfelsége előtt.

Lanyha a gabonapiac

(Bukarest.) A legfelsőbb gabonaértékesítési bizottság tegnap esti ülésén újabb határozatokat hozott a gabonaértékesítési törvény végrehajtásával kapcsolatban.

A szövetkezetek által minimális áron megvásárolható buza minőségének alsó határát 70 kg.-os hektoliter súlyban állapították meg — 3 százalékos idegen anyaggal. A termés minőségének országos megismerése után esetleg ezt a határt is leszállítják. — A megyei bizottságoknak kiutalták a megfelelő összegeket.

A minimális ár tudvalevőleg 42 ezer lei vagononként a 75 kg.-os buzánál, 3 százalékos idegen anyaggal. Minden további kilogram és minden százalék idegen anyag után felfelé vagy lefelé az ár további 1 százalé-

kal emelkedik, vagy csökken. (A rozs félszázalék idegen anyagnak számít.)

A földművelésügyi minisztérium utasítást adott a Mezőgazdasági Kamaráknak, hogy delegátusai a piacokon és vásárokon ellenőrizzék a törvény betartását és akadályozzák meg, hogy a kistermelők spekulánsok kezébe jussanak.

A bukaresti rádió gabona-tözsdei jelentése szerint a minimális áron való vásárlások megkezdődtek és pénteken a következő árak alakultak ki:

Temesvár 79 kg.-os buza 43 ezer 600 lei, 75 kg.-os 42 ezer, Craiova 75 kg.-os 42 ezer lei, Nagyvárad 76—77 kg.-os 42 ezer lei, Kolozsvár 75—77 kg.-os 41 ezer, Ismail 71—72 kg.-os 42 ezer, Giurgiu 76 százalékos 43.120 lei.

Eszerint a nagyváradi magánforgalomban még nem érték el a minimális árat.

A nagyváradi gabonakereskedőktől nyert értesülések szerint a nagyváradi gabonapiac pénteken feltűnően lanyha volt. A kereskedők a minimális áron nem tudják felvásárolni a buzát, mert nem tudják tovább adni nyereséggel. A világgiazi ár ugyanis jóval alacsonyabb. A gazdák pedig tájékozva vannak és minimális áron alul nem adják el. A szövetkezetekhez viszont nem szívesen fordulnak a gazdák a rendkívül sok formalitás miatt és ezért egyelőre tartózkodnak az eladástól.

A Mezőgazdasági Kamara-hoz a törvényben előírt nyomtatványok megérkeztek.

DIANA

enyhülést hoz!

Öfelsége az újságíró megjegyzéseire a következőket mondotta:

— Kénytelenek voltunk az elmaradhatatlan cselekvés tereére lépni. A parlamentáris rendszer tehetetlensége számtalanszor megnyilatkozott. Az egyik sokatmondó jele a politikai pártok értelmetlenül, sőt botrányosan nagy száma volt. A kormányzó gépezet elromlott. Ez a gépezet éppen a legnehezebb időkben mondott csődöt és elkerülhetetlen volt számunkra, hogy újat keressünk helyette. Ezt tettük.

Az újságíró megjegyzi cikkében, hogy Öfelsége szándékosan csak az általános kérdéseket érinti és még utalást sem tesz semmilyen határozott esetre, mint amilyen például a vasgárda összeesküvése volt, a melyről Armand Calinescu miniszterelnök mondott el neki megdöbbentő részleteket és a melyekről külön cikket ígér be. Armand Calinescu nevének említésekor a király ezeket mondotta:

— Hűséges és teljes bizalmat élvező munkatársra találtam benne. Öröm számomra az, hogy velem egykoru emberrel dolgozhatom együtt. Megértjük egymást, hiszen mindketten ugyanazt a nyelvet beszéljük. A politika régi professzionistái és a parlamentárizmus szakértőinek ideje elmúlt.

Saját termésű

FAJBOROK

kisüeti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
3 „ vétélnél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata
Oradea, Piața Mihai Viteazul 1.
(Füchsi palota)

Aki először repülte át a csatornát

EMLÉKEZÉS BLERIOTRA a repülés úttörőjére

Louis Bleriot francia mérnök harminc esztendővel előtt repülte át a La Manche-csatornát. A három évtizedes évfordulót, mint a repülés első jelentős teljesítményének évfordulóját, fényes külsőségek között ünnepli meg az aviatika, különösen az angol és francia légihaderő, amely eddig még ki nem fejtett teljesítményre vállalkozik; támadó

alakulatban hagyja el az angol partokat, Párison és Lyonon keresztül haladva, érinti a biscayai öblöt és elrepül a Földközi tenger partjáiig. A harcserű felvonulásban hatvan angol bombaveető repülőgép vesz részt és amikor a repülőraj francia területre ér, a monstre felvonuláshoz ötven francia repülőgép fog csatlakozni. A La Manche csatorna

átrepülésének három évtizedes fordulóján tehát

demonstrál az angol és francia aviatika.

A legmodernebb gépmadarak szállnak fel, hogy megmutassák mennyit haladt a repülés. Vajjon Bleriot fantáziája 1909-ben elképzelte, merte-e remélni, hogy mivé fejlődik a repülés?

Louis Bleriot, az úttörő pilóta

Az új nemzedék már csak leírásokból és elbeszélésekből tudja, hogy a La Manche csatorna átrepülése mennyire lázba hozta a világot.

Bleriot fanatikusa volt a repülésnek. Fiatal kora óta kísérletezett a repülőgép tökéletesítésén, harminc éves koráig mintegy tizenkét repülőgépmotort készített és vagy tizenöt-ször zuhant le, de szerencsére sértetlenül, vagy jelentéktelen sérülésekkel. Első sikerét akkor érte el, amikor 1909. július 14-én megnyerte a francia kormány távolsági díját: kis monoplánjával Etampesből Chevilly-ig utazott.

Bleriot volt az első, aki utast vitt magával

és ezzel érte el a legnagyobb elismerést; a francia akadémia neki ítélte az Osiris-féle 100.000 frankos díjat, amely háromévenként annak jár, aki jelentős lépéssel viszi előre a tudomány ügyét. A díj elnyerése hatalmas elégtételt jelentett Bleriot számára, aki most már nyugodtan folytathatta kísérleteit, nem kellett attól tartania, hogy pénztörzsai bedugulnak. És 1909 július 25-én a La Manche csatorna fölött, a francia és angol partok között, a tengeren átkelt az első gépmadar...

Egy cipőt evett meg Bleriot, amíg átrepülte a csatornát

A legelterjedtebb angol napilap, a Daily Mail, nagy akciót indított a repülés föllendítése érdekében. A világlapnál tekintélyes összegű pályadíj gyűlt egybe. Majdnem valamennyi jelentős repülő versenyzett érte. A főtétel az volt, hogy valaki tegye meg az utat Franciaország és Anglia között a levegőben, közbeeső leszállás és baleset nélkül. A merész vállalkozás egyedül Bleriotnak sikerült s teljesítményével lázba hozta a világot. A világ összes lapjai napokon keresztül oldalakat írtak a csatorna átrepüléséről és Bleriotról, az eseményt azonban talán legérdekesebben maga Louis Bleriot írta le egy barát-

jához intézett levélben, amely nemében került napvilágra.

„— Hogyan repültem át a csatornát? — írja Bleriot. — Olyan egyszerű a dolog, hogy nem is mernék vállalkozni a leírására, ha ifju koromban nem töltöttem volna néhány hónapot egy szerkesztőségben... Azon a bizonyos vasárnap hajnalon bizony elég rossz hangulatban ébredtem. Megvallom, semmi kedvem sem volt a starthoz. Odakint fekete volt az éjszaka, én is fekete színben láttam mindent és most már elmondhatom: csak örültem volna, ha azt mondják, erős a szél, el kell halasztani a felszállást. A friss levegő aztán felvidámitott, rőtsttem gyengeségemet és a

bátorságom egészen helyreállt. Talán ezren gyűltek össze, sűrű csoportokban és egyik autó a másik után érkezett, éktelen túlköléssel. Ez kicsit zavart, jobban szerettem volna, ha magunkban vagyunk. Leblanc barátommal elhatároztuk, — hogy próbarepülést fogok végezni. Először udvariasan, szép szóval próbáltuk a tömeget hátraszorítani, majd amikor nem ment, kordont formáltattunk a csendőrökkel, hogy fel tudjunk szállni. A gép tökéletesen működött. Talán tíz percig tartott a próba. A pályázat szabályainak megfelelően, megvártam a napkelte. Leblanc figyelmeztetett, hogy a parton zászlót lengetnek. Ez volt a jeladás. Amikor

Jövő hónapban kezdődik a közmunka Nagyváradon

SZATMÁR városának főmérnöki hivatala felszólitott tegnap 30 polgárt, akik vállalták az 5 napos közmunka kötelezettség teljesítését, hogy ma reggel hat órakor jelenjenek meg lapáttal a hónap alatt a városháza udvarán. Az ilyen barátságos meghívások nem sokára Nagyváradon is akтуálisak lesznek és ezért érdekli a főmérnöki hivatalban, hogy hát a mi türelmetlenségűl égő polgáraink mikor kezdik a közmunkát. Azt a választ kaptuk, hogy Nagyváradon a közmunkák a jövő hónap közepén kezdődnek — a külső telepek „profilját” hozták rendbe. Nagyváradon összesen 2146 polgár akadt, akik a városhoz benyújtott deklarációban a 250 lei megfizetése helyett vállalták a közmunka elvégzését. Nemcsak munkások és munkanélküliek, hanem tanulmányozók számban intellektuálisak. Váltak például a közmunka elvégzését Petruc Ilie kir. ügyész, Fodor Lőrinc rendőrigazgató, sőt papok is: Zitzmann Ferenc római katolikus püspökségi irodagazgató és néhány kanonok, sőt — last but not least — maga Faur Emil főmérnök is. Neki lesz a legkönnyebb a közmunka elvégzése: van számszáma is és — ért is a munkálatok irányításához.

Ellen King-Hall

Megemlékeztünk arról, hogy a King-Hall féle levelezés egyensúlyozására Németországban is támadt egy ellen-King-Hall, aki viszont Angliába küldözgeti ezerszámra leveleket, amelyekben a nemzeti szocialista álláspontot ismerteti. A két levelező között módszerbeli eltérés csak annyi

ban van, hogy míg az angol kapitány nem annyira politikusként, mint inkább intellektuálként és munkásoknak küldi leveleit, a német propagandalevelek legnagyobb része képviselők, szenátorok és katonatisztek címeire érkezik. A német ellen-King-Hall Theodor Kessemeiernek hív-

beülök a gépbe, kis, könnyed izgalom fog el. Vajjon mi lesz? Eljutok Doverbe? Pillanatok alatt magasba emelkedtem. Egyenesre állítottam a kormányt, az emelkedés még mindig tart. Már a tenger felett lebegek, jobbkézre hagyom a torpedózúzó, amelynek irányát követtem. A napot sűrű köd rejti. Nyugodtan repülök tovább, minden izgalom nélkül. A gép kitűnő. Az egyensúly kifogástalan, a motor pompás. Hogy valamivel foglalkozzam, az első tizenötpercben megettem egy magammal hozott kis cipőt. Vagy tíz percig maradok egyedül a tenger színe felett, anélkül, hogy a horizonton hajót látnék. Ez a tíz perc talán tízszer olyan hosszúnak tűnt előttem. — Végre a láthatáron szürke vonalat vettem észre, mindjárt tudtam, hogy ez az angol part. Arra tartottam, de most a szél és a köd megakasztott. Dolgoznom kellett, de hála Istennek, a készülék pontosan engedelmeskedett akaratomnak. Istene, hol vagyok? Három hajót is látok. Legénységük lelkesen kiáltozik felém. Ez már Dover lenne? Odalent valaki francia lobogót lenget. Most már leszállásra gondolok és amint lejjebb ereszkedem, megpillantom Fontinet, a Matin munkatársát, aki itt vár rám és aki tele torokkal ujjong. Ki akarok kötni, de a szél erős és a leszállás kissé hosszadalmas. A repülés 37 percig tartott”.

ják, a Hamburg melletti Lockstedtben lakik a Hinter der Liefh srasse 17. szám alatt és eddig a helyi nemzeti szocialista pártszervezet propaganda vezetője volt. A levelek egy részét Hamburgban, más részét Münchenben adták postára. A most Angliába érkezett első levél azt hangsúlyozza, hogy Németországnak is joga van gyarmatokra és nyersanyagokra.

Ezt az első levelet megkapta Morrison szenátor is, aki azonnal levélben válaszolt a feladónak, megválaszolva a körlevél minden egyes kitételét és kihangsúlyozva, hogy abban az esetben, ha Németország újabb támadást kísérelne meg, feltétlenül kitör a háború.

Mig Kessemeier újabb levélén dolgozik, a Gestapo külön posta-ellenőrző osztagokat szervezett, amelyeknek feladata a King-Hall féle levelek elfogása. A munka fantasztikusan nehéz, hiszen Németországba naponta átlag háromszézezer külföldi levél érkezik és ezeket mind ellenőrizni kell.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalomástól alig 5 percrenyire, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12

A 90 évehalott Petőfi

PETŐFI SÁNDOR: A. XIX. SZÁZAD KÖLTŐI

Ne fogjon senki könnyelműen
A hurok pengeférséhez!
Nagy munkát vállal az magára
Ki most kezébe lantot vesz.
Ha nem tudsz mást, mint el-
(dalolni

Saját fájdalomad s örömed:
Nincs rád szüksége a világnak,
S azért a szent fát félre tedd.

Pusztában bujdosunk, mint
(hajdan
Népével Mózes bujdosott,
S követte, melyet Isten küld
Vezérül, a lángoszlopot.
Ujabb időkben Isten ilyen
Lángoszlopnak rendelé
A költőket, hogy ők vezessék
A népet Kánaán felé.

Előre hát mind, aki költő,
A néppel tűzön-vízen át!
Átok reá, ki elhajtja
Kezéből a nép zászlaját,

Átok reá, ki gyávaságból,
Vagy lomhaságból elmarad,
Hogy, míg a nép küzd, fárad, izzad,
Pihenjen ő árnyék alatt!

Vannak hamis próféták, akik
Azt hirdetik nagy gonoszán,
Hogy már megállhatunk, mert itten
Az ígéretnek földje van.
Hazugság, szemtelen hazugság,
Mit milliók cáfolnak meg,
Kik nap hevében, éhen-szomjan,
Nehezebben tengetnek.

Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!

És addig? Addig nincs megnyugvás,
Addig folyvást küzködni kell —
Talán az élet munkáinkért
Nem fog fizetni sem-mivel,
De a halál majd szemcinket
Szélid, lágy csókkal zárja be,
S virágkötéssel selyempárnán
Bocsát le a föld mélyibe.

MÉLIUSZ JÓZSEF:

„Világyszabadság!”

E szó csak a mi nyelvünkben létezik. Nem ismeri a szabadság eszméjét megkoronázó francia nemzet nyelve, nem ismerik e kifejezést a többi nagy európai irodalmi nyelvek: a német, az angol, az olasz, a spanyol. E szót, mely több mint csupán szó, önmagában is program, univerzális emberi tartalom, Petőfi Sándor alkotta a zseninek ama intenciójával, mely egyedül képes nem egyszer az elcsúsz-

elgördülő emberi társadalomnak irányt, medert és célt szabni. Petőfit ma a romániai magyarok minden rétege, rendje ünnepli, ki így, ki amúgy, de a magyarság valóságát megszégyenítő költő ünnepelésében kétségtelenül egyek vagyunk. Vannak, akik csak a nemzeti hősi ünnepeknél benne a maguk személtetésének megtétele, de azoknak is vállalniuk kell Petőfi-ben a szabadságharcos és a népek testvériségének fennmaradását. Vannak

Betörő lett a három olasz katonaszökevényből

Ismeretes annak a három olasz menekültnek a története, akik miután végigharcolták az abesszin hadjáratot, kénytelenek voltak „önkéntesnek” jelentkezni. — Cassagon Pietro, Csernenica Johan és Stuparitz Eneo azonban megunták már az örökös katonáskodást idegen földön és megszöktek az önkéntes hadseregből. Mindhárman Romániába kerültek a jogtalan határátlépésért kitöltött büntetésüket és munkálatokat kerestek, hogy megéljenek új hazájukban. Egy ideig sikerült is tisztességes uton megkeresniük a mindennapi kenyeret, de ez év elején a legnagyobb nyomorba kerültek, úgy, hogy egyikük, Cassagon Pietro elhatározta, hogy betör a Gen. Mosoiu ucai Salamón-féle trafikba. Mikor ennek a betörésnek eredménye elfogyott az egyik helybeli órászületbe tört be s a zsákmányt mindig elosztotta sorstársaival.

Elő ják az „olasz vendégeket”

A rendőrség azonban ez év februárjában letartóztatta őket és a nyomozás eredményeképpen az ügyészség Cassagont kétféle büntetésre ítélt: a betörésért, Csernenicát és Stuparitzot pedig orgazdaságért vád alá helyezte. A június 25-én hozott büntetőjárásbírói ítélet Cassagont egy évi és négy hónapi, Csernenicát hat hónapi és Stuparitzot öt hónapi fogszbüntetésre ítélte, azzal, — hogy a büntetés kitöltése után mindhárman kiutasítandók az ország területéről.

Az ügyész súlyosbításért, a védelem enyhítésért felelősséget vállalt, mielőtt azonban a felelősséget tárgyalásra sor került volna, Stuparitz kitöltötte büntetését és beadványban kérte a bíróságot, hogy éppen ezért elhagyja felelősségétől s kéri azonnali szabadlábrahelyezését az ügyész felelősségének elutasításával.

A törvényszék Lungociu-ta-

nácsa tegnap tárgyalta az érdekes ügyet, megállapította, hogy Stuparitz valóban kitöltötte a büntetését és kihirdette döntését, amely szerint tudomásul veszi a védelem felelősségének visszavonását. Az ítéletbe úgy a vád, mint a védelem belenyugodott és így az jogerős.

A három spanyolországi önkéntes közül egy tehát huszon négy óra alatt elhagyja az ország területét. Amikor mint szabad ember elhagyta a tárgyalótermet, megkérdeztük, mik a további tervei? Stuparitz aki időközben majdnem tökéletesen megtanulta a román nyelvet, vidáman válaszolt:

— Nagy terveket nem kövélhetek magamnak. Mindenesetre megvárom, amíg bajtársaim kiszabadulnak, aztán majd együtt tervezünk tovább.

— És hol várja meg őket? Stuparitz csodálkozva felelt: — Hát hol várhatnám meg? Itt, Romániában.

— De hiszen kiutasították és huszonnégy órán belül kitoloncolják.

— Nem tesz az semmit — legyint vidáman —, negyvennyolc órán belül ismét itt vagyok. Nagy gyakorlatunk van már nekünk az ilyesmiben...

Aztán szomorúan, elgondolkozva teszi hozzá:

— És ha akarnék, sem tehetnék másként. Hová mehetnék? Magyarország kiad az olaszoknak s rám annál is szomorubb sors várna ott, mivel még csak olasz sem vagyok, hanem dalmát. Csehországban ma ugyan ez a sors várna rám. Más közeli határ, ahová toloncolhatnának, nincs. Tehát csak egyetlen menekülésem van: visszajönni, ha bármit kockáztatok is vele. Mert itt bármit csinálnak velem, még mindig jobb, mint ami „otthon” várna rám, ha a kezükbe kerülnek...

Aztán újra felderül az arca és a kiutasított szökevény önkéntes vidáman int búcsút:

— A viszontlátásra, talán már néhány nap múlva ugyanitt...

ünneplők, akiket a tulsó oldalról talán azzal szereznek vádolni, hogy csupán Petőfi nem zsidósága miatt ünneplik őt. Ugy hiszem tévednek ők, mert nincs és nem lehet magyar, aki ne magyarként és nem a magyar ünnepelné Petőfi-ben, bár kétségtelenül a legnagyobb magyart, aki még emlékeiben is feltricskáz minden kizárólagosságot, hiszen hagyatéka hirdeti, hogy szabad a magyar csak a többi népekkel együtt lesz s ha levetette bilincseit — azokat, miket magyarok vertek rá. Petőfi a harc Petőfi, a testvériség. Szövetkeznünk tanít először saját sorainkban az egyenlőségre és mindenkivel, aki a szabadsá-

gért való, veszélyben forog, vagy éppen raboskodásban szenved. Petőfi kozmikus sikolya: Világyszabadság a márciusi Európát hívta ellenállásra az önkény ellen és a szabadságból nem hitte kizárhatónak Európa egyetlen népét. Ma újra ideje e kiáltást hallatni, mert e jelszó alatt lehetünk legigazabban magyarok és európaiak. Mert ne feledjük, elsőnek kell lennünk a népek közt a szabadság szolgálatában, hisz e szó „Világyszabadság” ily tömören és nagyszerűen egyedül a mi nyelvünkön született meg s áll ma is büszkén, legyomláhatatlanul — Petőfi lobogó nevével.

Megszállhatja-e Angliát ellenséges hadsereg?

Ha ejtőernyőn száll le az ellenség a front mögött Angol katonai szakértő rendkívül érdekes cikke Anglia stratégiai helyzetéről

Lidell Hari kapitány is meri katonai szakértő. Több szakkönyve jelent meg és a Timesnek állandó levelezője katonai kérdésekben. Alantí cikke azonban — a Sunday Expressben jelent meg — több, mint egyszerű katonai szakvélemény, valóságos pánikkeltés. Eltekintve a cikk érdekességétől, érdemes elolvasni azt annál is inkább, mivel éppen e cikke miatt gyanúsították meg Lidell Harit azzal, hogy az idegháboruban Németország malmára akarja hajítani a vizet és ki akarja erőszakolni Anglia engedékenységét a danzig kérdésben.

Evszázadok óta, a nagy spanyol armádia idejétől a napóleoni harcoktól át mindmáig az idegen invázió gondolata ott reszket az angol koponyákban, valahányszor háboru lehetőségének jelenik meg a horizonton. Ma a repülés fejlődése kibélelte a tengeri invázió valószínűségét. Ebben a megváltozott értelemben tehát Anglia ma nyugodtabb lehet, mint eddig bármikor, ami az inváziót illeti. Az angol szigetek nem fogják megismerni az idegen csapatok beözönlésének borzalmait, hacsak más okokból nem következik be egy összeomlás. Idegen csapatok behatolása nem történhet meg másképpen, mint egy hatalmas légitámadás során, ez pedig nyilván nem azonos a régi értelemben vett invázióval.

Mégis fennáll egy újfajta invázió veszélye, amelyre akkor figyeltek fel, amikor először kísérleteztek Oroszországban az ejtőernyős osztagokkal, amit azóta az összes többi államok is átvettek. Az 1936 évi orosz manőveren 1200 főből álló ejtőernyős osztag szállt le gépfegyverekkel és könnyű ágyúkkal az „ellenséges frontvonal” mögé és az első ejtőernyő kinyílásától számított nyolc perc múlva már csatarendben állt. Azóta az ejtőernyő technika még javult is.

A mesterségbeli katonát ennek a harcmódnak a látványosságos volta bizonyos kétkedéssel tölti el és valóban, ez a megszállási módszer nem használható minden esetben sikerrel. Viszont háboruban minden meglepetés nagy előnyökkel jár és a bátorság különösen akkor hasznos, ha az mozgékonyasággal karöltve jár. Az ejtőernyős támadásoknak kétségtelen lehetőségei vannak. Ha Angliának ilyen úton való előzőnlése valószínűtlennek látszik is, nem szabad elfelejteni, milyen hatalmas lehetőségeket nyújt a szabotázsügynökök és merénylők bejutásában. Abból a szomorú jelenségből, hogy mire képesek és milyen halást tudnak elérni ma az aránylag gyenge irratrorszervezetek, könnyű elképzelni, hogy egy jól megszervezett idegen-beszivárgás mennyire megbéníthatja az ország belső életét háboru es-

tén. A telefon és táviróvonalak elvágása, hidak felrobbantása szinte lehetetlenné teszi a

csapatmozgásokat és hadiszállításokat.

A hadviselés első követel-

Az angol tengeri utak védelme

A tengeri utak védelmére elegendő flotta fenntartása minden angol kormányzatnak első gondja volt. És ennek fontossága az anyaország fokozódó iparosodásával még csak súlyosbodott. A szükségleteknek közel kétharmadát idegenből importáljuk, öt az önvédő lemezhez szükséges anyagokat is. Ezért a tengeri utaink védelme számunkra tán még fontosabb, mint a városok légvédelme. Ami nem jelenti azt, hogy a légvédelmet elhanyagolhatjuk, hiszen ebből a szempontból nincs a világon még egy olyan sebezhető város, mint London.

Szerencsétlenségünkre az in-direkt tengeri veszély ugyanakkor nőtt, amikor megjelent a direkt légveszély is. Míg az elmúlt háboruban Angliának és szövetségeseinek három hatalmas ellenséggel kellett megküzdenie, ezek között csak egy volt, amely elég jelentős flottával rendelkezett, hogy a fenti szempontokból veszélyt jelentsen. A két másik, kisebb flotta részint az Adrián, részint a Márványtengeren mozdulatlanságra volt ítélve. Néhány ritka alkalmon kívül csak a tengeralattjárók zavarhatták a kereskedelem tengeri útjait, de azoknak is annyi akadállyal kellett megküzdeniük, hogy csak a leggyakrabban alkalommal volt harmincnál több tengeralattjáró működésben a hatalmas tengeren szét-szórva. És mégis, egyetlen hónap alatt, 1917 áprilisában össztonnaszámban egymillió tonna angol hajót súlyosztettek el, minden négy hajóból, amely utrakelt, egy nem tért vissza többé és a szigetek már felütötte fejét az éhség. Az egész háború alatt tizenegymillió tonnát súlyosztettek el, — vagyis éppen annyit, amennyi az egész angol kereskedelmi hajóraj 1939 elején.

Ma a Berlin-Róma-Tokió háromszög három hatalmas flottával rendelkezik, összesen 270 tengeralattjáróval.

Mindenekfelett azonban ott áll a légi veszély a keskeny

tengereken. A kereskedelmi hajók védelmére Anglia ma nemigen bocsáthat száz hadihajóegységénél többet rendelkezésre, szemben az 1914-ben erre a célra szolgáló négyszáz egységgel. Viszont az akkori kereskedelmi flotta 2800 hajójával (13 millió tonna) ma csak 1800 hajóval (11 millió tonna) rendelkezünk, ami annyit jelent, hogy egy a múltbanival egyenlő arányú veszteség ma sokkal tragikusabban érinti.

Földrajzi szempontból szintén nőtt a veszély. A japán flotta elhelyezése olyan, hogy keleti útjainkat veszélyeztetheti és így lekötí flottánknak egy nagy részét, amelyet pedig a múlt háborúban nagyrészt az európai vizeken hasz-

ménye egy nyugodt hadszállítás. Ehhez pedig a tengeri események két feltétel teljesítése szükséges: a honi hadiipar működésének biztosítása és a nyersanyag és élelmiszerszállítások útjának biztosítása.

A modern háború a mi biztonságunkat szorosan egybe-fűzte Franciaország biztonságával. Ha Franciaország idegen uralom alá kerülne és kikötői és légibázisai az ellenség szolgálatára állnának, a mi vérkeringésünket is könnyű lenne megállítani. Eppen ezért az ő kockázatai a mi kockázataink is, a mi kockázataink ezen túl is terjednek ugyan, hiszen Anglia feltétlenül rá-szorul az import élelemre és import nyersanyagra is. Ezért tehát a tengeri utak biztosítása számunkra életkérdés.

náltunk fel. Az olasz flotta bá zisai úgy helyezkednek el, hogy szinte keresztbefeksznek Földközi tengeri útainkon.

Az olasz partokról induló repülőgépek akció rádiusza magában foglalja a Földközi tengernek több, mint felét, a spanyol partokról induló repülőgépek pedig a délről érkező hajók útjait állhatják el, pedig ezeknek biztonsága sokkal fontosabb, mint bármely vasúti csomóponté.

Ha hozzávesszük mindehez, hogy a La Manche csatorna és az Ir-tenger már a múlt háborúban is valóságos hajótemető volt, amint a tengeralattjárók működésbe léptek, szomorú képet kapunk önvédelmi lehetőségeinkről.

Csak a katonai behívás alatt szünetel az ingatlanárverés

Városi ingatlanok tárgyában nincsen korlátozás

Március végén az igazságügyminiszterium az ingatlanárverések megtartását elhalasztotta azzal az indoklással, — hogy a katonai gyakorlatra való tömeges behívások következtében a végrehajtást szenvedő adósok nagyrésze nem tud eleget tenni kötelezettségeinek, másrészt pedig a kormány meg akarja akadályozni, hogy kellő számu vevő hiányában az ingatlanok értéken alul árvereztessenek el.

A kolozsvári törvényszék főelnöke még május folyamán újabb utasítást kért az igazságügyminiszteriumtól, ahonnan június 3-án 57666 szám alatt a következő választ kapta:

„Hivatkozással a folyó évi március 29-iki 30900 számú körrendeletünkre, értesitem Önt, hogy a körlevélnek azokat az utasításait, amelyek a birtokok kényszereladására vo-

natkoznak, csak azokban az esetekben tartjuk fenn, amikor a végrehajtást szenvedett egyének katonai szolgálatra be lettek hívva. Értesítse erről, mihez tartás végett, a kolozsvári törvényszékhez tartozó járásbírókat is.”

Minthogy az igazságügyminiszterium kifejezetten a birtok (moşie) megjelölést használta, amely általában mezőgazdasági ingatlant jelent, az árverési tilalom csak falusi birtokokra terjed ki.

A telekkönyvi hatóság tehát azt fogja követelni az árverést kérő hitelezőtől, hogy városi bizonyítvánnyal igazolja, nem vonult-e be katonai szolgálatra az ingatlan tulajdonosa.

Veszek

Ócska ólmo

Cim a kiadóban

Kína nem lankad, hanem megerősödik a háboruban

Másfélmillió kínai pusztult el a kétéves japán-kínai háboruban

Múlt héten volt kétéves évfordulója a lukucsaoi incidensnek, amelytől számítódik a jelen japán-kínai háboru kezdete. Ez alatt a 24 hónap alatt Kína legalább másfélmillió embert veszített. Minden ismeretesebb városa, legyen az kereskedelméről, iparáról vagy kultúrájáról ismert, vagy a földdel lett egyenlő, vagy a japánok birtokába került. Harminc vagy hatvanmillió civil maradt fedél nélkül, mintegy százezer civil esett áldozatul a kerekaszámokban négyezer légitámadásnak és több százezer sebesült meg ugyanakkor.

Hogy birt elviselni Kína ennyi szenvedést? Ilyen körülmények között már minden más nemzet békéért könyörgött volna. Hogy azt a mérhetetlen türelmet és beletörődést, amellyel mindezt elszenvedik, megérthesse valaki, ahhoz azt látnia is kell.

De a legmegjegyzésremélőbb az, hogy a kínaiak nemzeti függetlenségükért vívott harcukban nemcsak meglepő ellenállást tanúsítanak, de ugyanakkor volt erejük és bátorságuk a megpróbáltatások napjaiban nemzetük történetében a legnagyobb gazdasági újjáépítő programot is a megvalósítás útjára terelni.

Három évvel ezelőtt és most

Mintha csak tegnap lett volna — pedig már három éve, — hogy a Kangsi-i és Kwantung-i hadsereg fellázadt a nankingi kormány ellen. Kína költséges és fájdalmas polgárháború küszöbén állt. A külföldi sajtónak adott nyilatkozatokban a forradalmár tábornokok hevesen támadták Csang-Kai-Sekket és villámot szórtak a nankingi központi kormány ellen. „Csangnak mennie kell”, jelentették ki 1936 júliusában.

1937 júliusában pedig Kwantung és Kangsi lettek a Csang-Kai-Sek vezetése alatt álló kínai nemzet legértékesebb tartományai, elszántan arra, hogy mindaddig nem adják fel az ellenállást, amíg egyetlen japán katona lába kínai földet tapos. Az akkori forradalom vezetői ma Csang legmegbízhatóbb és leghűbb tanácsosai közé tartoznak.

Ez az újjászülött szolidaritás elég erősnek bizonyult ahhoz, hogy a legsúlyosabb

megpróbáltatásokkal is szembenézzen. A legnagyobb dicséret mégis a polgári lakosságot illeti. Az első repülőtémadások okozta pánik elültével a továbbiak elé filozófikus nyugalommal néztek és egész életüket egyik napról a másikra a megváltozott körülményeknek megfelelően rendezték be.

Városokat és falvakat adnak fel reggel, hogy este ismét visszafoglalják azokat. A posta és közhivatalok állandóan változtatják székhelyüket, az irodák délután négytől este kilencig dolgoznak, az üzletek csak éjjel tartanak nyitva.

A 'iron'on

A frontkatonák hangulata szintén csodálatos. Soha semmiért sem panaszkodik, még akkor sem, ha a hidegtől és éhségtől egyszerre szenved, amellet, hogy sebeit napok, esetleg hetek óta nem kötötték ki. A háború kitörése óta a katona egy hadtudományból, mint gyakorlathoz hatalmas tapasztalatokra tett szert s ma sokkal erősebb akadályt jelent a japán militarizmus számára, mint két évvel ezelőtt.

A vezetők szintén sokat tanultak a múlt hibáiból. Megtanulták, hogy a frontháború nemcsak tulsokba kerül, de igen ritkán hatásos is egy jól felszerelt ellenféllel szemben. Ezért a hadsereg egy részét átképezték a mozgékony gerillaharcokra, amit most országsszerte folytatnak. Ez a módszer a legalkalmasabb arra, hogy nagylétszámú ellenséges katonaságot kössenek le a már elfoglalt területeken és hogy azokkal sokkal előbb kifárasztják, semmint a kínai csapatok fegyverletételre gondolnának.

A gazdasági fronton hasonlóan kedvező a helyzet. Az élelmiszerek még bőven és olcsón kaphatók. A kínai ipar vesztesége Shanghaiban és egyéb hadizónákban több, mint félmilliárd kínai dollár, de ez a hatalmas szám sem tudott halálos csapást mérni a kínai iparra. Sőt, arra bírta a kormányt és a magántőkét, hogy új iparvállalatokat létesítsen a magas hegyláncokkal körülvett, repülőtémadásoktól védett belső területeken. A gyári munkások és egyszerű kulik óriási módon hozzájárultak ehhez az építkezéshez, hatalmas csoportokban indulnak el a tengerparttól és ezer-

kilométeres távolságot jártak be, hogy részt vehessenek az északi és délnyugati országrészek eddig még kiaknázatlan lehetőségeinek felhasználásában. Ennek a népvándorlásnak hősiessége, önfeláldozó készsége nem is hasonlítható máshoz a történelemben, mint a Far West hőslegendáihoz.

Költöző városok

Mintegy háromszáz gyárat költöztettek gépekkel, mindenütt együtt az ország belső vidékeire. Új szinpárokat építettek és sokezer tonna ócskavasat gyűjtöttek össze és szállítottak az új ipari központokba. A szabad Kínában utazgatók mindenfelé találnak újonnan épített vasgyárakat, textilgyárakat, üveggyárakat, malomokat, szeszgyárakat. Meglepő ezeken a területeken a termelt áruk sokfélesége. Külön ki kell emelni az alig egyéves termelészövevények hatalmas munkáját. Májig hétszázötven ilyen szövetkezet alakult és 1940 végére ezeknek száma eléri majd a tízezeret is. Nemcsak közszükségleti cikkeket gyártanak, mint textilárut,

Az elfoglalt területek helyzete

Mi a helyzet az ugynevezett „elfoglalt” területeken? Ha felületesen tekintünk a térképre, szinte azt hinnők, hogy a japánok már el is foglalták Kína területének legfontosabb részeit. Valójában azonban a japánok csak a nagyvárosokat és a vasutvonalak mentén húzódó néhánykilométeres sávot kontrollálják. Sőt mi több, ezeken az elfoglalt területeken hatalmas gerilla-csapatok működnek, amelyek állandóan megzavarják a csapatszállításokat, megbénítják a japán gazdasági törekvéseket és amennyiben módjukban van, gátat emelnek a kínai-japán együttműködés elé is. Ez magyarázza meg azt a kudarcot is, amelyet Japán akkor szenvedett el, amikor saját bankjegyeit akarta bevezetni a kínai dollár helyett — a gerillac csapatok ugyanis halálbüntetést szabtak ki arra is, akinek ilyen japán bankjegy a birtokában volt.

A gerillac csapatok működését még kiegészíti a politikai tömegnevelés munkája is. Az elfoglalt területek lakosságának milliói részesülnek rendszeres politikai és katonai oktatásban a gerillac csapatok

szappant vagy gyufát, de szintetikus benzint, vaselinpótszeri könnyű gépfegyvereket és kézigránátokat is.

A szállítás problémáját is sikerrel oldották meg. Azon a vasutvonalon kívül, amely a francia Indokínát Nanking kwangsi várossal köti össze és amely szeptemberre készül el, egész vasúthálózatot építettek ki Csangking, az új főváros és a többi városok között is. A Kína-Burma között kilenc hónap alatt megépített országot pedig valósággal a világ nyolcadik csodája.

Az új és hatalmas Kína felépítésének egyik legjelentősebb tényezője a kínai ifjúság lelkesedése. Sokezer diák és diáklány hagyta ott az egyetemet, hogy önként jelentkezzen a hadseregbe, vagy a gerillac csapatokba, másik néhány ezer a japánok által elfoglalt területeken fejt ki nemzeti propagandát. Sokezer lány lépett be Csang-Kai-Sek feleségének segédsapataiba, más ezrek pedig a kínai vöröskeresztnél jelentkeztek szolgálatra. A többiek pedig követték a kormány felszólítását s tovább tanulnak, hogy az építés munkájához elég specialistával rendelkezzenek az ország.

Az ellenségtől rommálott egyetemeken az új fővárosban újjáéledtek, jelenleg több, mint hétezer tanulójuk van, akiknek legnagyobb része az ellenséges vonalakon szökött át Pekingből, Tiencsinből, Kantonból s más városokból, hogy tanulmányait folytathassa. — Ezek a diákok a tanulást ma nem tekintik másnak, mint egyik hatásos módját a haza szolgálatának és szorgalmukat tekintve, egyetlen nemzet diákja sem hasonlítható hozzá.

partizánjaitól. Az elfoglalt területeknek csak a gerillac csapatoktól való megtisztítása és egy többé-kevésbé stabil japán baráti adminisztráció bevezetése is többéves munkát és rengeteg pénzt igényelne. Igaz hogy egyes városokban sikerült japánbarát kormányokat alakítani, de ezeknek tagjai állandó rejtégesben élnek és nem telik el egy hét, hogy egy japánbarát minisztert le ne lőnének, bombát ne dobjanak elé, vagy meg ne mérgeznének.

A jövőt illetően csak annyit lehet megállapítani, hogy a háború lassanként gazdasági erőpróbává alakult át, amelynek esélye Kína kezében van.

24 óra alatt

KÖTÜNK
KÖNYVEI

Pásztor Ede cég
könyvkötészetében

Letartóztatták a bukaresti állomás nagyváradai illetőségű főpénztárosát

Önkéntesen megdrágította a jegyek árát

(Bukarest.) A fővárosi lapok jelentése szerint a fővárosi ügyészség letartóztatta a nagyváradai illetőségű Székely Sándor vasúti pénztárost, aki a Gara de Nordon teljesített

szolgálatot. Székely az utasoktól nagyobb összegeket kért, mint amennyi a jegyek tényleges ára volt. Ez felettései tudomására jutott és vizsgálatot rendeltek el ellene. Badea kon-

trollor meglepetésszerű vizsgálatot tartott és Székely 1500 leivel meg akarta vesztegetni a kontrollort, aki a vesztegetési kísérlet miatt is jegyzőkönyvet vett fel.

Kövel utótte agyon vetélytársát

Hat havi fogházra ítélte a tábla

(Nagyvárad.) A büntetőtábla szüneti tanácsa most tárgyalta Benea Ștefan Kisbaja (szatmár megyei) legény bűnügyét, aki 1939. február 26-án egy kövel agyonütötte Pop Ioant. A két legény készülődött a bevonulásra, másnap együtt akartak elindulni Szatmárra. Miután elváltak egymástól Benea Ștefan elment egy falubeli leányhoz. Miközben a leánnyal beszélgetett, észrevette, hogy egy fa alól figyel valaki. A legény rákiáltott, de az ismeretlen nem válaszolt, hanem futásnak eredt. Benea utanaszaladt és

amikor közelébe ért, akkor látta, hogy Pop Ioannal áll szemközt. Pop Ioan felelősségre vonta, hogy miért jár olyan leány után, akinek ő udvarol. Benea látta, hogy Pop kezében egy nagy k van. Kikapta a követ a kezéből és főbeütötte vele Popot.

Pop hazavánszorgott és néhány nap múlva meghalt. — A szatmári törvényszék kétévi fogházra ítélte Beneat, aki felebezett az ítélet ellen. A tábla a büntetést 6 havi fogházra és 20 ezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Rádió műsor

VASÁRNAP

BUCUREȘTI. 8.30 Reggeli műsor, hanglemezek, torna. — 9.45 Istentisztelet. 13 Időjelzés, vízállásjelentés. — 13.05 Déli hangverseny. 14.10 Hírek 14.30 Maria Lataretu zenekar. 15.15 Mezőgazdasági tanácsok. 15.30 Falusi óra. 18.02 Technikai posta. 18.15 Jazz. 19 Orvosi krónika. 19.15 Hanglemezek. 19.58 Sporteredmények. 20.15 Szalonzenekar. 21 Tangók. — 21.20 Szaxofon. 21.40 Háboru-előtti szonok. 22 Sporthírek. 22.15 Román zene. 22.40 Tánclémezek. 23 Hírek. 23.15 Könyvnyű zene.

BUDAPEST I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10 Unitárius istentisztelet. 11 Római katolikus szentmise. 12.15 Görög katolikus istentisztelet. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Cselényi József énekel. 14.40 Felolvasás. 15 Hanglemezek. 16 Gazdasági tanácsadó. 16.45 Fúvószenekar. 17.25 Előadás. 18.10 Szalonzenekar. 19.05 Vidám felolvasás. 19.50 Hangversenyzenekar. 20.15 Hírek. 21.10 Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Tánclémezek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangver-

seny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Kamarazene. 20.15 Francia zene. 21 Énekszámok. 21.25 Beethoven: Kreutzer szonáta. 22 Híradó. 22.15 Táncczene. 23 Hírek. 23.15 Éjjeli koncert. 23.45 Hírek külföld részére.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Lemezek. 13.40 Hírek. 14.30 Szalonötös. 15.30 Hírek. 17.15 Diákfélóra. 18 Hírek. 18.10 Felolvasás. 18.40 Cigányzene. 19.30 Előadás. 19.50 Vitaelőadás. 20.15 Hírek. 20.25 Molnár Anna hárfázik. 20.45 Petőfi versek. 21 Egyfelvonásos opera. 22.40 Cigányzene. 23.40 Katonazene. 1.05 Hírek.

Lezuhant a harmadik emeletről és szörnyethalt egy tisztviselő

(Kolozsvár.) Rejtélyes és egyben megdöbbentő haláleset foglalkoztatja a kolozsvári rendőrséget. Orbán Lajos, a Minerva biztosító intézet 21 éves tisztviselője, eddig még ismeretlen körülmények között kizuhant harmadik emeleti szobájának ablakából a világító udvarra s másfélórai irtózatos haláltusa után, a klinikán meghalt.

Apróhirdetések

POSTA

Nyári-ruhák feltűnő olcsó árban, bourete nadrágok 600 leitől készülnek. Tóbiás, Piaja Bisericii.

ÁLLÁS

Masamódlányokat magas fizetéssel augusztus 15-re állandó munkára felvesz Hutwald kalapszalonn.

Jómegjelenésű intelligens, nagyobb diákok szép keresetre tehetnek szert a nyári szünet alatt, könnyű munkával. Cím a kiadóban. 3321

Kéttagu családhoz jól főző mindenest vagy bejárónő felvétel. Pollák, Str. Millerand 9. 3320

Cipészsegéd vásári munkára felvétel. Str. General Holban 46. Nagy. 3316

40—45 éves józanéletű nő, len vincellér teljes ellátással s fizetéssel felvétel. Cal. Apusului 31. 3314

Cipésztanuót fizetéssel felvétel. Str. General Holban 46. Nagy. 3315 3275

Biciklizni tudó megbízható fiatal boltiszolga azonnal felvétel. Cím a kiadóban.

Megbízható 40—50 éves min denes főzőnégytagu családhoz azonnalra felvétel. Roxin Miron Cristea 1. 3279

Jómegjelenésű hölgyek és urak biztos jó keresetre tehetnek szert. Jelentkezni Foto Juliette, Bul. Reg. Ferdinand 6. 3270

EL-ELÁDÁS

Akumulator

legolcsóbban

WIEDER

cégnél, Avram Iancu u. 11
Telefon 14 63.

Eladó erős, jó állapotban lévő bicikli. Str. Izvorului 40. 3319

Lapkibordát bevezetett helyre, lehetőleg gyakorlottat fixfizetéssel és mellék jövedelemmel felvesszünk az esti órákra. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Egy jó állapotban levő fekete öltöny eladó. Nyulas, Cheiul Venetia 81. 3318

Használt férfi ruhákat magas árban veszek. Hívásra házhoz megyek. Str. Nic. Iorga 19. szemben a kapuval. 3317

LAKÁS

Különbejáratu butorozott szoba augusztus 1-re kiadó. Calea Iuliu Maniu 7. 3303

Szoba konyhás lakás azonnalra kiadó. Str. Vilson 14.

Egyszobás uccai lakás kiadó Str. Cogalniceanu 2-c. 3189

KÜLÖNFÉLE

Terhes női vizeletei

I-tól VII-ik hónapig literenként 10 leiert **veszünk.** Háztól elszállítjuk. — Érdeklődni Rimanóczy-ucca 8. sz Laboratorium.

Olasziba központban keres, nagyüzem megfelelő világos helyiséget. Cím a kiadóba kér. 3278

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagy-állomástól alig 5 percnnyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Ertekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12

A maximálizált ár miatt a bányási malmok elvesztik az erdélyi piacot

Mint ismeretes, a malmok új osztályozása, illetve átminősítése következtében egész sorreg bányási malomüzem leállt, a meglévők pedig nehéz helyzetbe jutottak. A bányási malmok helyzetét az új gabona értékesítési törvény még súlyosabbá tette. A temes-torontáli malmok legfőbb fogyasztópiaca tudvalevőleg Erdély volt, miután a bányai liszt minősége ki való és mert az erdélyi liszttermelés egyre csökkent. — A bányási liszt versenyképességét növelte az a körülmény, hogy az erdélyi termés minőségi és mennyiségi csökkenése, továbbá a fajsúly-különbözőség következtében a buzaértékesítésnél mindenkor árkülönbözet keletkezett a bányási liszt javára. Az új buzaértékesítési törvény ab feladó állomás állapította meg a minimális árat, ami azt jelenti, hogy az országban valamennyi malom egyforma áron vásárolhat. Ennek következtében a bányási malomipar az idén elvesztette erdélyi fogyasztópiacát, miután rendelkezésének nem tud versenyképes áron szállítani.

NYOMATOTT PASZTOR EDI

CÉGNÉL ORADEA